

Nyirádi Zsuzsanna

A „vörösiszap katasztrófa” fogságában

A lúgos, vörös ár az ott élő emberek addigi életét is magával vitte.

A „vörösiszap katasztrófa” fogságában

Az áradás- 2010. október 4-én koradélután a lúgos iszap a gátszakadást követően a Torna patakon keresztül elöntötte először a 750 m-re lévő Kolontári lakóházakat, majd átvonult a településen és megérkezett Devecserbe, Somlóvásárhelyre, elöntve később még Túskevár, Apácatorna, Kamond és Kisberzsény mélyebben fekvő belterületi részeit is. A patak gyakorlatilag fél órával előbb ért oda, mielőtt az elöntések megjelentek, így Devecserben és Somlóvásárhelyen már volt egy kis idő a reagálásra.

Az első órák–a döbbenetről szóltak, a tájékozódásról, a mentésről, a sérültek ellátásáról, és később az eltűntek kereséséről. Komoly gondot jelentet még az „ismeretlen hatású” anyag is

A tanácsstalanság óráiban-10 ember életét vesztette, több százan az otthonukat, vagyonukat, megélhetésüket veszítették el. Megélhető-e úgy a borzalmak, hogy azok feledésbe merüljenek? Mindenki másképp dolgozza fel az eseményeket. Vannak harcosan küzdők, akik túlteszik magukat a veszteségeiken, de vannak, akik soha nem állnak már talpra. Egyben közősek a megéléseik, korábbi életét egyikük sem kaphatja vissza.

Kinek volt nehezebb? Akinek volt hova mennie, vagy akinek nem.

Másnap -elkezdődött az iszap, a romok és a tetemek eltakarítása a Polgári védelem, és nagyszámú önkéntes helyszínre érkezésével. Megkezdődött az ellátás megszervezése és megjelentek a segélyszervezetek is. A civil szervezetek nagy segítséget nyújtottak a védekezésben résztvevők és a károsultak ellátásában, segélyezésében, lakhatási feltételeik megteremtésében. Elindult a gyűjtés a károsultak megsegítésére, és 100-ával érkeztek a felajánlások,

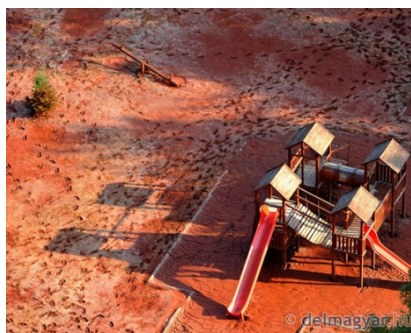

Szembesítés - Mi maradt egy élet munkájából?

390 embert azonnal ki kellett menekíteni a vörösiszappal szennyezett lakásokból, és 110 személy kitelepítéséről kellett még gondoskodni.

A fizikai sérülések –286 fő szorult egészségügyi ellátásra, 120-an kórházba kerültek. A mentés során több tüzoltó, katona és rendőr is szenvedett első-, és másodfokú égési sérüléseket, illetve légúti károsodást az erősen maró, lúgos folyadék miatt. Ezek a sebek bár fájdalmasak, láthatóak, az emberi szervezet csodálatos gyógyító erejének hatására mára már begyógyulhattak. Hegyek maradtak emlékeztetőül.

A helyi lakosok egészségügyi állapotát egy e célra létrehozott szervezet, a Kormányzati Egészségügyi Szűrőközpont vizsgálta, és karitatív szervezetek porálcot, és tüdőszűrési lehetőséget biztosítottak számukra. **Mára azonban felszámolták a helyiek egészségügyi ellenőrzését végző szűrőközpontot, pedig vizsgálni kellene a közép és hosszú távú károsító hatásokat is.**

A lelki sérülések –többnyire láthatatlanok. **A poszttraumás stressz szindróma** beszédes elnevezés. Kialakulására ilyen esetekben lehet számítani, **amikor az ember ennyire váratlan és komoly megrázkódtatáson esik át,** és a traumatikus eseményeket, a nagyon nehéz, tragikus helyzetet túléli ugyan, de annak árnyai végig kísérik további életét.

Akinél a fenti eseményeket követő egy hónapon belül jelentkeztek a pszichés tünetek akut stressz hatásról beszélhetünk, azoknál a személyeknél azonban, akiknél ennél később jelentkezett vagy tovább tart, már az ún. poszttraumás-stressz szindrómával állunk szemben.

Újjáépítés -A devecseri lakóparkban 87, a kolontáriban 21 ház épült, és Somlóvásárhelyen és Márkón is épült egy-egy új lakóház. Az új otthonok építése mellett 127 használt ingatlant vásároltak a károsultaknak és 117 károsult készpénzben kapott kárenyhítést. A kártérítések egyenlőtlen elosztása nemhogy összetartóvá tették volna a tragédiát megélt embereket, inkább szétkorbácsolták a régen jól működő közösségeket.

A szép új házakban lassan alakul ki újra az „otthon” érzése. Sokan nem találják a helyüket, elköltöznének családtagjaik után, de a környék házainak értéke lecsökkent, egyenesen eladhatatlanná vált. Ki költözne egy tragédia színterére, ahonnan mindenki menekülni igyekszik?

A szakemberek azt javasolják, hogy a tragédiát megélt emberek minél hamarabb próbáljanak visszatérni a megszokott kerékvágásba, a mindennapi rutinjaikhoz. De, a régi rutin csak azokat segítheti, akiknek az otthona megmaradt. És mi van azokkal, akiknek mindent előlről kell kezdenie? Ha a család messze van, a közösség pedig széthűz?

Ráadásul a poszttraumás-stressz fizikai tünetekkel is járhat, mint valós fájdalomérzet, hasmenés, szívritmuszavarok, fejfájás, de akár pánik- és félelemérzet is előfordulhat. A poszttraumás stresszel küzdők egy része pedig akár alkoholizmusba vagy kábítószer-használatba is kezdhet, mert a túl élénk emlékképek az adrenalin szintet magasan tartják, ami miatt a pihenés, az ellazulás és az alvás lehetetlenné, de legalábbis roppant nehézé válik. Ami még nehezíti a betegségben szenvedők helyzetét, hogy gyakran hallgatásba burkolóznak. Gyakran egészen más problémák kapcsán kerülhetnek orvoshoz.

Látnunk kell, hogy jelenleg nem kapja meg a lakosság a megfelelő pszichológia és egyéb szakértői segítséget a poszttraumás-stressz okozta károsodások kivédéséhez, a sérült közösségek újraépítéséhez.